

Irma Mattsson
Administration
08-508 264 42
irma.mattsson@tk.stockholm.se

Till
Trafik- och renhållningsnämnden
2009-09-15

Redovisning av trafikkontorets fordonsanvändning samt nya riktlinjer för resor och transporter

Förslag till beslut

1. Trafik- och renhållningsnämnden godkänner redovisningen av trafikkontorets fordonsanvändning
2. Trafik- och renhållningsnämnden godkänner trafikkontorets riktlinjer för resor och transporter
3. Trafik- och renhållningsnämnden fattar beslut om undantag för uttrycknings- och specialfordon i enlighet med bilaga 1.

Magdalena Bosson
Förvaltningschef

Ulla Ritzén
Avdelningschef

Sammanfattning

Transporter och användningen av fordon ökar, både regionalt och lokalt. Stockholms stad arbetar målmedvetet för att göra Stockholm till en ekologiskt hållbar och trafiksäker storstad. För att nå dit krävs att transporterna i Stockholm blir säkra och miljöeffektiva och det är viktigt att staden föregår med gott exempel i sina upphandlingar. Miljökrav i upphandling av entreprenader och tjänster är ett verktyg som kontoret använder för att nå stadens miljömål. I ärendet redovisas för

Bilaga 1: Undantag för uttrycknings- och specialfordon

Bilaga 2: Riktlinjer för resor och transporter

Bilaga 3: Avfall – miljökrav vid upphandling

Bilaga 4: Fordonsförteckning

kontorets miljöpåverkan vad avser fordon i egen verksamhet och för åtgärder som vidtas i upphandling av entreprenader och tjänster.

Bakgrund

Stockholms stads miljöprogram är det styrdokument som sammanfattar stadens ambitioner inom verksamhetsområdet. Ett av miljöprogrammets sex övergripande mål är *Miljöeffektiva transporter*. Under programperioden 2008-2011 ska bl a följande två delmål uppnås;

- *Staden arbetar systematiskt för att minska miljöbelastningen från egna och upphandlade transporter*
- *Stadens bilpark består till 100 procent av miljöbilar som till 85 procent körs på förnybart drivmedel.*

Staden ska verka för följande delmål:

- *Minska utsläppen från trafiken*
- *Andelen personer som åker kollektivt, cyklar eller går ökar*
- *Andelen miljöfordon an andelen förnybart bränsle ökar*
- *Trafikbullret utomhus minskar.*

Delmålen innebär att stadens nämnder ska arbeta systematiskt för att minska miljöbelastningen från verksamheternas egna och upphandlade transporter genom att exempelvis välja miljöeffektiva färdstätt och ställa krav på miljöfordon.

Enligt miljöprogrammet svarar transporter och arbetsmaskiner för tre fjärdedelar av alla kväveoxidutsläpp i staden. Staden har stort inflytande över trafikplanering och kan också påverka transporterna. Som stor arbetsgivare kan staden också vid upphandling ställa krav på miljöanpassade fordon och arbetsmaskiner.

Syfte

För att styra kontorets egen verksamhet i en miljöanpassad riktning har kontoret initierat en kartläggning av fordonsanvändningen i och av kontorets verksamheter. Förslag till nya riktlinjer för resor och transporter har tagits fram och dessa ska bl a vara styrande för ett mer kostnadseffektivt, trafiksäkert och miljöanpassat resande och leda till att de fordon som används i och av kontorets verksamheter är miljöfordon enligt Stockholms stads miljöbilsdefinition.

Trafikkontorets synpunkter

Miljöpåverkan av resor och transporter i egen verksamhet

Stadens mål för den egna bilparken inklusive leasade fordon exklusive utrycknings- och specialfordon är att 100 procent ska vara miljöbilar senast vid utgången av 2010.

Vid årsskiftet 2008/2009 var miljöbilsandelen i stadens bilpark 61 procent. Vid samma tidpunkt uppfyllde endast 17 procent av kontorets fordon Stockholms stads definition för miljöbilar.

År	Andel miljöfordon		Andel miljöbränsle i miljöbilar	
	Staden	Kontoret	Etanolbil	Gasbil
2008	61%	17%	69%	87%
2007	51%	14%	40%	73%
2006	54%	25%*	45%	40%

*) Parkeringsövervakningens bilar ingår i detta.

I september 2008 fastställde kontoret nya riktlinjer för tjänstefordon. I riktlinjerna anges bl a att alla fordon som trafikkontoret köper in eller leasar ska, där det är tekniskt möjligt, vara miljöfordon enligt den definition som antagits av kommunfullmäktige. Riktlinjerna är väl förankrade i organisationen. Vid uppföljningen den 30 juni 2009 bestod kontorets bilpark av 86 fordon (79 leasade och 7 köpta fordon) varav 39 var miljöfordon. Andelen miljöfordon har ökat till 45 procent.

Omställningen av kontorets fordonspark till miljöbilar och därmed till minskad klimatpåverkan har gått långsamt. Detta beror på att en stor andel av de arbetsfordon som används av avdelningen Teknik och Trafiktjänst inte uppfyller Stockholms stads definition för miljöbilar. Då avdelningen befinner sig i en förändringsprocess har kontoret gjort den bedömningen att det inte är ekonomiskt försvarbart att i nuläge byta ett 40-tal arbetsfordon till nya miljöfordon som skulle uppfylla kraven enligt Stockholms stads definition för miljöbilar. Kontoret kommer nu att ta fram en avvecklingsplan för icke miljöbilar och åtgärderna i planen ska vara genomförda under 2010.

Andelen miljöbränsle i kontorets miljöbilar ökar och kontorets förare har blivit bättre på att tanka etanol och biogas istället för bensin i miljöbilarna. Andelen etanol ökade från 40 procent till 69 procent och andelen biogas ökade från 73 procent till 87 procent under 2008 (se tabell ovan).

Kommunfullmäktige har i budgeten för 2008 beslutat att nämnderna kan fatta beslut om undantag för utrycknings- och specialfordon. I bilaga 1 redovisas de specialfordon som kontoret föreslår att trafik- och renhållningsnämnden undantar från Stockholms stads definition av miljöbil.

Förutom de fordon som kontoret äger eller leasar har kontoret även gjort den bedömningen att det finns behov av att arbetstagare ska använda sin egen bil i det

normala dagliga arbetet. Kontoret har träffat avtal med 39 anställda om att använda egen bil i tjänsten. I förslaget till nya riktlinjer för resor och transporter fastställer kontoret nu att även de privata bilar som används i tjänsten ska uppfylla samma miljö- och säkerhetskrav som gäller för kontorets egna och leasade fordon. Miljö- och säkerhetskraven föreslås för bilavtal som börjar gälla från och med den 1 januari 2010 (Bilaga 2, Lokala resor i tjänsten, Egen bil)

Resor i tjänsten

Riktlinjerna har till syfte att tjänsteresor ska planeras och genomföras på ett sådant sätt att påverkan på den yttre miljön från tjänsteresor minimeras. Tjänsteresor ska utföras kostnadseffektivt med hänsyn dels till medarbetarnas individuella förutsättningar och behov, dels till att arbetseffektiviteten optimeras. Innan en tjänstresa beställs ska resenären ha utvärderat möjligheten att undvika fysiska transporter till förmån för andra kommunikationsmedel t ex telefonmöten. Trafikkontoret förstärker nu miljöaspekten i sina riktlinjer för resor och transporter som behandlar organisationens alla tjänsteresor ur ett helhetsperspektiv, både användning av fordon, inköp av resor och inte minst val av färd sätt.

Miljöpåverkan av transporter i entreprenader

Inom avdelningarna anläggning och stadsmiljö samt avfall tillkommer miljöpåverkan genom de arbetsmaskiner och fordon som används i entreprenader. Områden som vinterväghållning, snöhantering, och insamling och transport av avfall för med sig utsläpp till luft, mark och vatten.

Transporter och användningen av fordon ökar, både regionalt och lokalt. Stockholms stad har ambitionen att göra Stockholm till en ekologiskt hållbar och trafiksäker storstad. För att nå dit krävs att transporter i Stockholm blir säkra och miljöeffektiva och det är viktigt att kontoret föregår med gott exempel i sina upphandlingar. En professionell hantering och välutvecklade rutiner gynnar arbetet för en hållbar utveckling och arbetet för att minska kontorets klimatpåverkan. Trafikkontoret tillämpar de gemensamma upphandlingskrav som storstadskommunerna Göteborg, Malmö, Stockholm och Vägverket har enats om i den s k "Miljökrav vid upphandling av entreprenader och tjänster". Dessa gäller för entreprenader och tjänster som handlats upp efter juni 2007. Miljökraven omfattar bl a hanteringen av de kemiska produkter som används i uppdrag, krav på kompetens hos entreprenören inom miljöområdet, krav på fordon och arbetsmaskiner och särskilda stadskrav på fordon. Avdelningen Avfall ställer utöver de gemensamma miljökraven även krav på miljöbränsle i de fordon som

används av entreprenören. Av bilaga 3 – Avfall – miljökrav vid upphandling (manuell insamling) - framgår kortfattat hur avdelningen framgångsrikt har använt upphandlingarna som ett verktyg för att minska verksamhetens miljöpåverkan.

Förslaget till riktlinjer för transporter redogör för trafikkontorets förhållningssätt avseende miljöaspekter vid upphandling av resor, transporter, inköp eller leasing av fordon, transporttjänster och entreprenadarbeten. I riktlinjerna fastställer kontoret hur och när uppföljning av miljökrav vid upphandling av entreprenader och tjänster ska genomföras.

Trafikkontorets förslag

Ett sätt att stimulera användningen av miljöbilar i trafikkontorets egen organisation är att nu lägga till miljöaspekten vid sidan av ekonomi, trafiksäkerhet och funktion i de riktlinjer som styr inköp och användning av bilar. Förslaget till riktlinjer för resor- och transporter visar, både för omvärlden och medarbetarna, organisationens långsiktiga engagemang och vilja att ta ansvar för sina resors och transporters miljöpåverkan. Riktlinjerna redogör för trafikkontorets förhållningssätt avseende miljöaspekter vid upphandling av resor, transporter, inköp eller leasing av fordon, transporttjänster och entreprenadarbeten.